

«مطالعات جامعه‌شناسی»

سال ششم، شماره بیست و دوم، بهار ۱۳۹۳

صص ۶۰-۴۷

بررسی احساس امنیت اجتماعی

در میان بیمه‌شدگان و بیمه‌نشدهگان روستایی آذربایجان شرقی

محمد نظری^۱

دکتر صمد عابدینی^۲

تاریخ دریافت مقاله: ۱۳۹۴/۷/۲۱

تاریخ پذیرش نهایی مقاله: ۱۳۹۴/۱۲/۱۳

چکیده

هدف اصلی پژوهش حاضر، بررسی مقایسه‌ای میزان احساس امنیت اجتماعی در میان بیمه‌شدگان و بیمه‌نشدهگان روستایی آذربایجان شرقی می‌باشد. پژوهش حاضر از نظر هدف، کاربردی؛ از نظر ماهیت، توصیفی-پیمایشی و از نظر روش، پیمایشی می‌باشد. جامعه آماری پژوهش مشمولین به عضویت اختیاری در صندوق بیمه اجتماعی روستاییان و عشایر می‌باشند که برابر آمار اعلام شده از طرف این صندوق تعداد آن‌ها ۱۷۷۴۹۷ نفر می‌باشد. حجم نمونه آماری پژوهش با استفاده از فرمول کوکران محاسبه گردیده که برابر با ۳۸۴ نفر از بیمه‌شدگان و بیمه‌نشدهگان روستایی آذربایجان شرقی است. جهت گردآوری داده‌ها از پرسشنامه محقق ساخته بهره گرفته شد که روایی آن با تایید اساتید و داوران امر حاصل شد و پایایی آن با استفاده از آلفای کرونباخ ۰/۹۳ می‌باشد. در پژوهش حاضر با توجه به متغیرهای تحقیق شش فرضیه مطرح شد و میزان احساس امنیت اجتماعی پاسخگویان در ابعاد مالی، جانی، آبرویی و کل براساس متغیرهای سن، جنس، سطح تحصیلی، بعد خانوار، وضعیت تاهل، وضعیت بیمه‌ای مورد بررسی قرار گرفت که یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد تفاوت معنی‌داری در میزان احساس امنیت اجتماعی بیمه‌شدگان و بیمه‌نشدهگان وجود دارد.

واژگان کلیدی: احساس امنیت اجتماعی، بیمه روستایی و آذربایجان شرقی.

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد جامعه‌شناسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تبریز- ایران.

E- mail: m.nazari5690@yahoo.com

۲. استادیار جامعه‌شناسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد خلخال، گروه علوم اجتماعی؛ خلخال- ایران (نویسنده مسئول).

E- mail: samadabedini@gmail.com

مقدمه

به عقیده کارشناسان، وجود امنیت در یک جامعه به همان اندازه مهم است که احساس امنیت در آن جامعه و چه بسا احساس امنیت در جامعه مهم‌تر از وجود امنیت است چرا که واکنش‌های فرد در جامعه بستگی به میزان دریافت و ادراک او از امنیت دارد. این مهم به خصوص در سکونت‌گاه‌های روستایی که قطب تولید غذایی و در عین حال ریشه‌های استحکام آمایش سرزمین محسوب می‌شوند اهمیت ویژه‌ای دارد. در این میان توسعه پایدار روستایی نقش کلیدی در موفقیت برنامه‌های توسعه ملی کشورهای در حال توسعه دارد و تحقق توسعه پایدار روستایی نیز وابسته به حضور نیروی انسانی فعال و کارآزموده در روستاهاست. بدون شک برخورداری از امنیت و تامین اجتماعی (اعم از مزایای مستمری بازنشستگی، از کارافتادگی، فوت و ...) از مهم‌ترین متغیرهایی است که در ماندگاری افراد در روستاها موثر خواهد بود. عدم وجود بیمه‌های اجتماعی و تضمین مناسب آتیه روستاییان، یکی از دلایل عمده مهاجرت نیروی کار فعال روستایی به شهرها محسوب می‌شود. در اکثر کشورهای پیشرفته و صنعتی جهان با توجه به نوع ساختار و نظام سیاسی، اجتماعی و اقتصادی هر کشور نظام حمایت‌های تامین اجتماعی و چارچوب قانونی وظایف مزبور از دیرباز مشخص بوده و طرح‌هایی را برای پوشش افراد در موارد مراقبت‌های بهداشتی، کمک‌هزینه‌های از کارافتادگی و بازنشستگی ارائه کرده‌اند. در حال حاضر مهم‌ترین گزینه موجود برای تامین اجتماعی ساکنان نواحی روستایی کشور برابر مصوبات قانونی، صندوق بیمه اجتماعی روستاییان و عشایر است. هدف کلی پژوهش اخیر، بررسی مقایسه‌ای میزان احساس امنیت اجتماعی در میان بیمه‌شدگان و بیمه‌نشدهگان روستایی آذربایجان شرقی می‌باشد. علاوه بر آن اهداف اختصاصی عبارتند از:

- تعیین میزان احساس امنیت اجتماعی بیمه‌شدگان و بیمه‌نشدهگان برحسب سن و مقایسه این دو گروه.
- تعیین میزان احساس امنیت اجتماعی بیمه‌شدگان و بیمه‌نشدهگان برحسب جنس و مقایسه این دو گروه.
- تعیین میزان احساس امنیت اجتماعی بیمه‌شدگان و بیمه‌نشدهگان برحسب سطح تحصیلی و مقایسه این دو گروه.
- تعیین میزان احساس امنیت اجتماعی بیمه‌شدگان و بیمه‌نشدهگان برحسب بعد خانوار و مقایسه این دو گروه.
- تعیین میزان احساس امنیت اجتماعی بیمه‌شدگان و بیمه‌نشدهگان برحسب وضعیت تاهل و مقایسه این دو گروه.
- تعیین میزان احساس امنیت اجتماعی در میان بیمه‌شدگان و بیمه‌نشدهگان روستایی آذربایجان شرقی و مقایسه این دو گروه.

مبانی نظری

در تدوین چارچوب نظری تحقیق حاضر از نظریه‌های صاحب‌نظران در دو حوزه مطالعات امنیت با رویکردهای اجتماعی یا مدرن و همچنین برخی نظریه‌ها با رویکردهای روان‌شناسی اجتماعی تحقیق استفاده شده است. در رویکرد اجتماعی یا مدرن نگاه به امنیت با عطف توجه به زمینه‌ها و بسترهای اجتماعی و فرهنگ تعریف شده و علاوه بر فراغت از تهدید که عمدتاً از تهدیدات سخت نشأت می‌گیرد، حفظ شرایط مساعد برای حفظ هویت اجتماعی و سرمایه‌های اجتماعی جامعه مورد تاکید جدی می‌باشد. بر اساس نظر گیدنز به عنوان یکی از صاحب‌نظران حوزه مطالعات امنیت با رویکردهای اجتماعی، احساس امنیت ذهنی است و این وجه امنیت (ذهنی) مهم‌تر از جنبه عینی آن است. امنیت در وجه عینی به شیوه زندگی نظر دارد یعنی امکان زندگی برای تمامی افراد به گونه‌ای که در جوامع مدرن تعریف می‌شود فراهم گردد و افراد جامعه از سطح قابل قبولی برای گذران زندگی و انتخاب شیوه زندگی بهره‌مند باشند. اما امنیت در وجه ذهنی به خشنودی و رضایت فرد از خویش نظر دارد که با نحوه انتخاب راه و روش زندگی وی محقق می‌شود (صالحی‌امیری و دیگری، ۱۳۸۹). به عبارتی دیگر، شیوه زندگی (امنیت در وجه عینی) همان الگوهای مصرفی است که جامعه مدرن پیش روی انسان نهاده است و با مصرف هرچه بیشتر کالاها و دریافت خدمات به منزلت اجتماعی بالاتری نایل می‌شود. اما سیاست زندگی (امنیت در وجه ذهنی یا همان امنیت وجودی) که بر گذران زندگی به شیوه دلخواه تاکید می‌کند باعث رضایت می‌شود و خشنودی انسان را به همراه می‌آورد (گیدنز، ۱۳۷۷). بر اساس نظریات گیدنز وجه ذهنی و فکری امنیت در جهان مدرنیته بسیار مهم‌تر از وجه عینی امنیت است چرا که بسیاری از خطرات به یمن تکنولوژی به کنترل درآمده‌اند و بسیاری خطرات قابل کنترل و پیش‌بینی نیستند. بنابراین آنچه در این گردونه مدرنیته، از دست انسان بر می‌آید تضمین سلامت و امنیت روحی و روانی‌اش است که با تشکیل هویت مطلوب در سایه امنیت وجودی میسر است. به نظر او افراد با بهره‌مندی از امنیت وجودی (احساس امنیت) دارای سلامت روح و روان و صلابت شخصیت خواهند بود و قدرت مقابله با آسیب‌ها و خطرات دیگری را خواهند داشت که در جامعه پیش می‌آید (نویدنیا، ۱۳۸۸). هم‌چنین براساس نظریه جامعه خطرپذیر فیتز پاتریک شش شاخص شادکامی، تامین ترجیحات، نیازها، استحقاق و مقایسه‌های نسبی، شرایط زیست اجتماعی را با وضعیتی مواجه کرده که اطمینان خاطر افراد را نسبت به حفظ، تداوم و توسعه وضعیت مطلوب آن برای حال و آینده همراه با نگرانی‌های جدی کرده است (بیات، ۱۳۸۸: ۱۳۵). که از این نظریه و شاخص‌های مطرح در آن در جهت تبیین تفاوت یا عدم تفاوت در میزان احساس امنیت اجتماعی به عنوان ترجیح گروه‌های سنی مختلف بیمه‌شدگان و بیمه‌نشدگان استفاده می‌گردد. بر اساس نظریه آناشی میتار در امنیت می‌توان این‌چنین نتیجه‌گیری کرد که هر گروه اجتماعی اگر از میزان جمعیت، اطلاعات، فضا یا سرزمین، تکنولوژی و سازماندهی بیشتر برخوردار باشد از امنیت اجتماعی بیشتر نسبت به سایر گروه‌ها که بهره کمتری از متغیرهای فوق دارند برخوردار است (نویدنیا، ۱۳۸۲: ۷۲).

که با در نظر گرفتن متغیر سطح تحصیلی در فرضیه سوم به عنوان شاخص اطلاعات و همچنین متغیر بعد خانوار در فرضیه چهارم به عنوان شاخص جمعیت وجود تفاوت در میزان احساس امنیت اجتماعی بیمه‌شدگان و بیمه‌نشده‌گان در سطوح تحصیلی و ابعاد مختلف خانوار قابل تحلیل می‌باشد. در همین راستا می‌توان از نظر پاتنام هم در تبیین متغیر سن در فرضیه سوم و هم متغیر وضعیت تاهل در فرضیه پنجم تحقیق استفاده به عمل آورد چرا که از نظر پاتنام اعتماد یکی از اجزای اصلی سرمایه اجتماعی است و رابطه معناداری بین افزایش سرمایه اجتماعی و افزایش احساس امنیت اجتماعی وجود دارد (پاتنام، ۱۳۸۰: ۲۹۲-۲۹۱). به نظر پاتنام بی‌اعتمادی در بین "بازندگان" یعنی افراد دارای تحصیلات، درآمد و منزلت پایین و نیز اعضای گروه‌های اقلیت و کسانی که از زندگی خود ابراز نارضایتی می‌کنند، رایج‌تر است. همچنین بی‌اعتمادی در بین قربانی‌های جرم و خشونت و افراد مطلقه بیشتر دیده می‌شود (Newton, 2004: 19). که وجود یا عدم وجود تفاوت در میزان احساس امنیت اجتماعی بیمه‌شدگان و بیمه‌نشده‌گان در سطوح تحصیلی مختلف و وضعیت‌های گوناگون تاهل قابل استناد می‌باشد. در تحلیل فرضیه ششم تحقیق با توجه به نظریه پیر بوردیو در امنیت که معتقد است نظام اجتماعی وظیفه دارد با تخصیص یک نام، یک مکان و یک کارکرد به فرد عطش او را برای ارزش و شأن اجتماعی سیراب و برای او احساس آرامش و امنیت خاطر ایجاد نماید لذا اختلال در این فرایند احساس ناامنی را بر افراد مستولی خواهد کرد، می‌توان استنباط کرد که عضویت یا عدم عضویت در بیمه به عنوان یک تخصیص، می‌تواند منجر به تفاوت در میزان احساس امنیت اجتماعی افراد جامعه آماری هدف این تحقیق شود.

از طرفی در رویکرد روانشناسی اجتماعی و نظریه‌های روانشناسی در تبیین امنیت و به ویژه احساس امنیت به جایگاه فرد و ادراک و تعبیر و تفسیر او از وضعیت اجتماعی در تبیین امنیت و احساس امنیت توجه خاصی نشان داده شده و زمینه و بستر امنیت را در قضاوت‌های افراد جستجو می‌نماید. در این فضا مفهوم امنیت و احساس امنیت به عنوان «رهایی افراد از هرگونه دغدغه و نگرانی» برخی موضوعات و مباحث شامل تربیت، شخصیت و اختلالات روانی، احساس اضطراب و ناامنی، با ارجاع به فرد توضیح داده می‌شود. در حوزه روانشناسی اجتماعی بیش از آن که به شرایط احساس امنیت عطف توجه شود به شرایطی که در آن فرد احساس ناامنی می‌کند توجه می‌شود. لذا نظریه میدانی کورت لوین با توجه به وجود متغیرهای محیطی و شخصی متنوع در پژوهش اخیر به عنوان پشتوانه تحلیل تمامی فرضیه‌های تحقیق واقع شد چرا که بر اساس نظریه میدانی کورت لوین رفتارهای انسانی از خصوصیات محیطی و شخصی آن‌ها نشأت می‌گیرد. رفتار خود، در یک میدان به وجود می‌آید که این میدان رفتارهای دیگر خود و جنبه‌های دیگر محیط را نیز در بر می‌گیرد (دوچ و دیگری، ۱۳۸۴: ۱۲۵). که برابر همین نظریه، وجود تفاوت یا عدم تفاوت در میزان احساس امنیت اجتماعی بیمه‌شدگان و بیمه‌نشده‌گان به عنوان بازتاب رفتاری کنشگران در میدان یا فضای زندگی و اجتماع روستایی تحقیق حاضر، می‌تواند نشأت گرفته از

متغیرهای زمینه‌ای و شخصی بوده و میزان آن نیز بسته به گروه‌های مختلف سنی، جنسی، تحصیلی، خانواری، تاهلی و بیمه‌ای گوناگون باشد.

فرضیه‌های تحقیق

فرضیه ۱: بین میزان احساس امنیت اجتماعی بیمه‌شدگان و بیمه‌نشدگان برحسب سن آن‌ها تفاوت وجود دارد.

فرضیه ۲: بین میزان احساس امنیت اجتماعی بیمه‌شدگان و بیمه‌نشدگان برحسب جنس آن‌ها تفاوت وجود دارد.

فرضیه ۳: بین میزان احساس امنیت اجتماعی بیمه‌شدگان و بیمه‌نشدگان برحسب سطح تحصیلی آن‌ها تفاوت وجود دارد.

فرضیه ۴: بین میزان احساس امنیت اجتماعی بیمه‌شدگان و بیمه‌نشدگان برحسب بعد خانوار آن‌ها تفاوت وجود دارد.

فرضیه ۵: بین میزان احساس امنیت اجتماعی بیمه‌شدگان و بیمه‌نشدگان برحسب وضعیت تاهل آن‌ها تفاوت وجود دارد.

فرضیه ۶: بین میزان احساس امنیت اجتماعی بیمه‌شدگان و بیمه‌نشدگان تفاوت وجود دارد.

تعاریف مفاهیم و متغیرها

احساس امنیت اجتماعی:

تعریف مفهومی: نبود نگرانی خاص در مواجهه با امور مربوط به زندگی اجتماعی و نوعی احساس بهروزی عمومی است (قدرتی و دیگری، ۱۳۸۸).

تعریف عملیاتی: منظور از احساس امنیت در این تحقیق در ابعاد مالی، جانی، آبرویی و کل آن در جامعه می‌باشد که برای سنجش آن از تعدادی گویه در پرسشنامه استفاده گردید.

بیمه‌شدگان:

تعریف مفهومی: سرپرست خانوار که با پرداخت مبالغی به عنوان حق بیمه، حق استفاده از مزایای مقرر را دارد (صندوق بیمه اجتماعی روستاییان و عشایر، ۱۳۹۲).

تعریف عملیاتی: در این تحقیق منظور از بیمه‌شدگان آن دسته از افرادی هستند که مشمول عضویت در صندوق بیمه اجتماعی روستاییان و عشایر بوده و به منظور برخورداری از مستمری‌های بازنشستگی، از کارافتادگی کلی و فوت و مشمول بودن برابر مقررات در صندوق مذکور نام‌نویسی کرده‌اند. همچنین آن دسته از افرادی که مشمول عضویت در صندوق بیمه اجتماعی روستاییان و عشایر بوده، لیکن به هر

علتی در صندوق مذکور نام‌نویسی نکرده‌اند در رده بیمه‌نشده‌گان قرار می‌گیرند که در یک سطح اسمی دو حالت به وسیله گویه زیر مورد سنجش قرار گرفته اند: پاسخگو جزو کدام رده می‌باشد؟

۱. بیمه‌شدگان ۲. بیمه‌نشده‌گان

ابزار و روش تحقیق

این تحقیق از نوع کمی و به لحاظ هدف کاربردی و به لحاظ میزان نظارت درجه کنترل و نحوه گردآوری داده‌ها از نوع توصیفی-پیمایشی بوده و از نظر زمان مطالعه مقطعی می‌باشد.

جامعه آماری، حجم نمونه و شیوه نمونه‌گیری

جامعه آماری هدف این تحقیق با توجه به داده‌های صندوق بیمه اجتماعی روستاییان و عشایر استان آذربایجان شرقی صرفاً مشمولین به عضویت اختیاری در این صندوق شامل ۱۷۷۴۹۷ نفر افراد بالای ۱۸ سال ساکن در ۲۷۱۲ روستای دارای سکنه استان (گزیده سرشماری نفوس و مسکن، ۱۳۹۰) مدنظر می‌باشد که توسط ۹۶ کارگزاری طرف قرارداد این صندوق در قالب دهیاری‌ها و تعاونی‌های تولید روستایی مستقر در مناطق مختلف روستایی استان اقدام به نام‌نویسی و ارائه خدمات بیمه اجتماعی در زمینه بازنشستگی، از کارافتادگی کلی و فوت به افراد تحت پوشش می‌شود (صندوق بیمه اجتماعی روستاییان و عشایر، ۱۳۹۲). حجم نمونه در این تحقیق از طریق فرمول کوکران به شرح ذیل معادل ۳۸۴ نفر برآورد شد:

$$n = \frac{Nt' pq}{Nd' + t' pq}$$

در این تحقیق شیوه نمونه‌گیری مطابق متناسب برای انتخاب افراد نمونه بکار گرفته شد.

ابزار گردآوری داده‌ها

ابزار اندازه‌گیری این تحقیق پرسشنامه محقق ساخته بوده که به صورت حضوری توسط افراد نمونه تکمیل شد.

جدول شماره (۱): شرح ابعاد پرسشنامه احساس امنیت اجتماعی

تعداد سوال‌ها	پرسشنامه احساس امنیت اجتماعی
۱۰	بعد مالی
۷	بعد جانی
۱۳	بعد آبرویی

اعتبار ابزار پژوهش

منظور از روایی یا اعتبار تحقیق این است که ابزار اندازه‌گیری تا چه حد خصیصه مورد نظر را می‌سنجد. بدون آگاهی از اعتبار ابزار اندازه‌گیری نمی‌توان به دقت داده‌های حاصل از آن اطمینان داشت. لذا برای اطمینان از اعتبار صوری و محتوایی پرسشنامه‌ها از قضاوت اساتید و کارشناسان متخصص (به ویژه استاد راهنما) در این زمینه استفاده گردید.

پایایی گویه‌ها

منظور از پایایی، قابلیت اعتماد ابزار تحقیق، دقت و ثبات آزمون است. یعنی این که ابزار اندازه‌گیری تا چه اندازه از تکرارپذیری برخوردار است و می‌تواند در شرایط مختلف نتایج یکسانی ارائه دهد. در این پژوهش برای ارزیابی قابلیت اعتماد ابزار تحقیق سوال‌های پرسشنامه از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شد که اندازه این ضریب بیشتر باشد نشان‌دهنده اعتمادپذیری بیشتر آزمون است. برای ارزیابی اعتبار و اعتماد تحقیق یک آزمون مقدماتی با استفاده از یک گروه ۳۰ نفره در بازه زمانی ۲۰ روزه اجرا شد.

جدول شماره (۲): ضریب آلفای کرونباخ پرسشنامه احساس امنیت اجتماعی

پرسشنامه احساس امنیت اجتماعی	آلفای کرونباخ
بعد مالی	۰/۸۳
بعد جانی	۰/۷۰
بعد آبرویی	۰/۸۵
کل	۰/۹۳

روش تجزیه و تحلیل داده‌ها

تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار spss نسخه ۱۶ انجام گرفت. در آمار توصیفی از تکنیک‌های تحلیل آماری نظیر درصدگیری، محاسبه میانگین، میانه و نما، رسم جدول‌های یک یا چند بعدی، رسم نمودارهای خطی، میله‌ای، هیستوگرام و غیره و در آمار استنباطی از تکنیک آزمون t برای تجزیه و تحلیل آماری استفاده شد.

نتیجه‌گیری

فرضیه اول: بین میزان احساس امنیت اجتماعی بیمه‌شدگان و بیمه‌نشدگان بر حسب سن آن‌ها تفاوت وجود دارد.

جدول شماره (۳): میانگین میزان احساس امنیت اجتماعی بیمه‌شدگان و بیمه‌نشده‌گان برحسب سن آنها

متغیر	سن	بیمه‌شده		بیمه‌نشده		درجه آزادی	سطح معنی‌داری
		میانگین	انحراف استاندارد	میانگین	انحراف استاندارد		
احساس	بین ۱۸ تا ۲۵ سال	۶۶	۵/۶۹	۱۳/۶۸	۲/۶۳	۳۴	۰/۰۱۳
امنیت	بین ۲۵ تا ۴۵ سال	۶۶/۹۳	۵/۹۹	۱۲/۹۶	۵/۲۵	۴۵/۴	۰/۰۰۰
اجتماعی	بین ۴۵ تا ۶۵ سال	۶۷/۲۱	۵/۸۷	۱۳/۷۱	۵/۰۷	۴۰/۶	۰/۰۰۰
	بالاتر از ۶۵ سال	۶۵/۸۳	۴/۷۹	۱۴/۶۸	۴/۳۱	۴۲/۰۹	۰/۰۰۰

براساس اطلاعات جدول شماره (۳) ملاحظه می‌شود که میانگین میزان احساس امنیت اجتماعی بیمه‌شدگان سنین بین ۱۸ تا ۲۵ سال برابر $۶۶ \pm ۵/۶۹$ ، بین ۲۵ تا ۴۵ سال برابر $۶۶/۹۳ \pm ۵/۹۹$ ، بین ۴۵ تا ۶۵ سال برابر $۶۷/۲۱ \pm ۵/۸۷$ و بالاتر از ۶۵ سال برابر $۶۵/۸۳ \pm ۴/۷۹$ می‌باشد و در بیمه‌نشده‌گان نیز سنین بین ۱۸ تا ۲۵ سال برابر $۱۳/۶۸ \pm ۲/۶۳$ ، بین ۲۵ تا ۴۵ سال برابر $۱۲/۹۶ \pm ۵/۲۵$ ، بین ۴۵ تا ۶۵ سال برابر $۱۳/۷۱ \pm ۵/۰۷$ و بالاتر از ۶۵ سال برابر $۱۴/۶۸ \pm ۴/۳۱$ بوده است. که مطابق آزمون لون تست مقدار $t=۲/۶۳$ با درجه آزادی ۳۴ و سطح معنی‌داری $P=۰/۰۱۳$ برای سنین بین ۱۸ تا ۲۵ سال، مقدار $t=۵/۲۵$ با درجه آزادی ۴۵/۴ و سطح معنی‌داری $P=۰/۰۰۰$ برای سنین بین ۲۵ تا ۴۵ سال، مقدار $t=۵/۰۷$ با درجه آزادی ۴۰/۶ و سطح معنی‌داری $P=۰/۰۰۰$ برای سنین ۴۵ تا ۶۵ سال و مقدار $t=۴/۳۱$ با درجه آزادی ۴۲/۰۹ و سطح معنی‌داری $P=۰/۰۰۰$ برای سنین بالاتر از ۶۵ سال می‌باشد. بنابراین با رد فرض صفر در تمامی رده‌های سنی، میزان احساس امنیت اجتماعی بیمه‌شدگان و بیمه‌نشده‌گان از تفاوت معنی‌داری برخوردار می‌باشد. همچنین در بررسی مقایسه میانگین میزان احساس امنیت اجتماعی در ابعاد مختلف تنها در بعد آبرویی و در رده سنی ۱۸ تا ۲۵ سال فرض صفر تایید و میزان احساس امنیت آبرویی بیمه‌شدگان و بیمه‌نشده‌گان در این رده سنی از تفاوت معنی‌داری برخوردار نمی‌باشد. در سایر موارد بررسی حاکی از وجود تفاوت معنی‌دار در میزان احساس امنیت مالی، جانی و آبرویی بیمه‌شدگان و بیمه‌نشده‌گان برحسب سن آنها می‌باشد.

فرضیه دوم: بین میزان احساس امنیت اجتماعی بیمه‌شدگان و بیمه‌نشده‌گان برحسب جنس آنها تفاوت وجود دارد.

جدول شماره (۴): میزان احساس امنیت اجتماعی بیمه شدگان و بیمه نشدهگان بر حسب جنس آن‌ها

متغیر	جنس	بیمه شده		بیمه نشده		t	درجه آزادی	سطح معنی داری
		میانگین	انحراف استاندارد	میانگین	انحراف استاندارد			
احساس	زن	۶۹/۳۱	۶/۹۹	۴۹/۸۳	۲۰/۵۱	۲/۲۸	۵/۳۷	۰/۰۶۸
امنیت اجتماعی	مرد	۶۶/۳۸	۵/۴۲	۵۵/۷۱	۱۳/۲۵	۸/۲۷	۱۳۰/۹۵	۰/۰۰۰

بر اساس اطلاعات جدول شماره (۴) ملاحظه می‌شود که میانگین میزان احساس امنیت اجتماعی بیمه شدگان زن برابر $69/31 \pm 6/99$ و مردان برابر $66/38 \pm 5/42$ می‌باشد و در بیمه نشدهگان نیز این میانگین برای زنان برابر $49/83 \pm 20/51$ و برای مردان $55/71 \pm 13/25$ بوده است. که مطابق آزمون لون تست مقدار $t=2/28$ با درجه آزادی $5/37$ و سطح معنی داری $P=0/068$ برای زنان، مقدار $t=8/27$ با درجه آزادی $130/95$ و سطح معنی داری $P=0/000$ برای مردان می‌باشد. بنابراین با تایید فرض صفر، میزان احساس امنیت اجتماعی بیمه شدگان و بیمه نشدهگان زن از تفاوت معنی داری برخوردار نمی‌باشد ولی این میزان دارای تفاوت معنی دار در میان مردان بیمه شده و بیمه نشده می‌باشد. همچنین بررسی حاکی از وجود تفاوت معنی دار در میزان احساس امنیت مالی، جانی و آبرویی بیمه شدگان و بیمه نشدهگان بر حسب جنس آن‌ها می‌باشد.

فرضیه سوم: بین میزان احساس امنیت اجتماعی بیمه شدگان و بیمه نشدهگان بر حسب سطح تحصیلی آن‌ها تفاوت وجود دارد.

جدول شماره (۵): میزان احساس امنیت اجتماعی بیمه شدگان و بیمه نشدهگان بر حسب سطح تحصیلی آن‌ها

متغیر	سطح تحصیلی	بیمه شده		بیمه نشده		t	درجه آزادی	سطح معنی داری
		میانگین	انحراف استاندارد	میانگین	انحراف استاندارد			
	بی سواد	۶۵/۹۱	۴/۷۲	۵۴/۵۸	۱۴/۹۱	۴/۴۳	۳۹/۱۸	۰/۰۰۰
	خواندن و نوشتن	۶۶/۶۹	۵/۴	۵۶	۱۲/۹۱	۵/۳۴	۵۱/۰۶	۰/۰۰۰
	راهنمایی (سیکل)	۶۷/۳۱	۶/۶۳	۵۲/۵	۱۵/۳۳	۴/۳۴	۲۴/۶۷	۰/۰۰۰
احساس امنیت اجتماعی	دیپلم (متوسطه)	۶۶/۳۵	۵/۷۲	۵۹/۴	۱۱/۳۸	۲/۵	۳۶	۰/۰۱۷
	دیپلم، پیش‌دانشگاهی	۶۷/۲۱	۶/۵۱	۵۷/۴	۹/۵۲	۲/۷۲	۲۲	۰/۰۱۲
	بالای دیپلم	۶۵/۶۲	۵/۴۲	۶۴/۵	۲/۱۲	۰/۲۷	۸	۰/۷۸۸

بر اساس اطلاعات جدول شماره (۵) ملاحظه می‌شود که میانگین میزان احساس امنیت اجتماعی بیمه شدگان بی سواد برابر $65/91 \pm 4/72$ خواندن و نوشتن برابر $66/69 \pm 5/4$ راهنمایی (سیکل) برابر $67/31 \pm 6/63$ دیپلم (متوسطه) برابر $66/35 \pm 5/72$ ، دیپلم، پیش‌دانشگاهی برابر $67/21 \pm 6/51$ و بالای دیپلم برابر $65/62 \pm 5/42$ می‌باشد.

بالای دیپلم برابر $۶۵/۶۲ \pm ۵/۴۲$ می‌باشد و در گروه بیمه‌نشده‌گان نیز بی‌سواد برابر $۵۴/۵۸ \pm ۱۴/۹۱$ خواندن و نوشتن برابر $۵۶ \pm ۱۲/۹۱$ ، راهنمایی (سیکل) برابر $۵۲/۵ \pm ۱۵/۳۳$ ، دبیرستان (متوسطه) برابر $۵۹/۴ \pm ۱۱/۳۸$ ، دیپلم، پیش‌دانشگاهی برابر $۵۷/۴ \pm ۹/۵۲$ و بالای دیپلم برابر $۶۴/۵ \pm ۲/۱۲$ بوده است. که مطابق آزمون لون تست مقدار $t=۴/۴۳$ با درجه آزادی $۳۹/۱۸$ و سطح معنی‌داری $P=۰/۰۰۰$ برای بی‌سواد، مقدار $t=۵/۳۴$ با درجه آزادی $۵۱/۰۶$ و سطح معنی‌داری $P=۰/۰۰۰$ برای خواندن و نوشتن، مقدار $t=۴/۳۴$ با درجه آزادی $۲۴/۶۷$ و سطح معنی‌داری $P=۰/۰۰۰$ برای راهنمایی (سیکل) و مقدار $t=۲/۵$ با درجه آزادی ۳۶ و سطح معنی‌داری $P=۰/۰۱۷$ برای دبیرستان (متوسطه)، مقدار $t=۲/۷۲$ با درجه آزادی ۲۲ و سطح معنی‌داری $P=۰/۰۱۲$ برای دیپلم، پیش‌دانشگاهی و مقدار $t=۰/۲۷$ با درجه آزادی ۸ و سطح معنی‌داری $P=۰/۷۸۸$ برای بالای دیپلم می‌باشد. بنابراین با رد فرض صفر در تمامی رده‌های تحصیلی به برخورداری می‌باشد. هم‌چنین در بررسی مقایسه میانگین میزان احساس امنیت اجتماعی بیمه‌شدگان و بیمه‌نشده‌گان از تفاوت معنی‌داری میزان احساس امنیت آبرویی بیمه‌شدگان و بیمه‌نشده‌گان در این سطح تحصیلی از تفاوت معنی‌داری برخورداری نمی‌باشد و در سایر موارد بررسی حاکی از وجود تفاوت معنی‌دار در میزان احساس امنیت مالی، جانی و آبرویی بیمه‌شدگان و بیمه‌نشده‌گان برحسب تحصیلی آن‌ها می‌باشد.

فرضیه چهارم: بین میزان احساس امنیت اجتماعی بیمه‌شدگان و بیمه‌نشده‌گان برحسب بعد خانوار آن‌ها تفاوت وجود دارد.

جدول شماره (۶): میزان احساس امنیت اجتماعی بیمه‌شدگان و بیمه‌نشده‌گان برحسب بعد خانوار آن‌ها

متغیر	بعد خانوار	بیمه‌شده		بیمه‌نشده		t	درجه آزادی	سطح معنی‌داری
		میانگین	انحراف استاندارد	میانگین	انحراف استاندارد			
	یک نفری	۶۳/۳۳	۱/۱۵	۵۷/۰۷	۱۳/۳۳	۲/۰۳	۱۳/۱۳	۰/۰۶۳
	دو نفری	۶۵/۱۹	۴/۳۷	۵۴/۴	۱۴/۲۷	۴/۰۷	۴۲/۴۳	۰/۰۰۰
	سه نفری	۶۷/۲۱	۵/۸۷	۵۷/۴۲	۱۲/۲۲	۴/۰۵	۳۲/۰۳	۰/۰۰۰
	چهار نفری	۶۷/۷۷	۶/۰۸	۵۵/۵۷	۱۳/۶۷	۴/۳۶	۲۹/۴۴	۰/۰۰۰
احساس امنیت اجتماعی	پنج نفری	۷۰/۵	۷/۲۷	۴۷/۲۸	۱۹/۶۸	۳/۰۵	۶/۵۲	۰/۰۲۰
	شش نفری	۶۳	۰	۵۳	۲/۳۴	۰/۷۵	۱	۰/۰۸۳
	هفت نفری	۶۳	۰	۶۳	۰	۳/۳	۱۴/۰۵	۰/۰۷۵
	هشت نفری	۷۰	۰/۸۳	۶۳	۰	۲/۴۵	۷/۱۳	۰/۲۲۲

بر اساس اطلاعات جدول شماره (۶) ملاحظه می‌شود که میانگین میزان احساس امنیت اجتماعی بیمه‌شدگان با بعدخانوار یک نفری برابر $۶۳/۳۳ \pm ۱/۱۵$ ، دو نفری برابر $۶۵/۱۹ \pm ۴/۳۷$ سه نفری

برابر $۶۷/۲۱ \pm ۵/۸۷$ ، چهار نفری برابر $۶۷/۷۷ \pm ۶/۰۸$ ، پنج نفری برابر $۷۰/۵ \pm ۷/۲۷$ ، شش نفری برابر $۶۳/۰۰ \pm ۰/۰۰$ ، هفت نفری برابر $۶۳ \pm ۰/۰۰$ و هشت نفری برابر $۷۰/۰۰ \pm ۰/۸۳$ می باشد و در میان بیمه نشدگان نیز بعد خانوار یک نفری برابر $۵۶/۰۷ \pm ۱۳/۳۳$ ، دو نفری برابر $۵۴/۴ \pm ۱۴/۲۷$ ، سه نفری برابر $۵۷/۴۲ \pm ۱۲/۲۲$ ، چهار نفری برابر $۵۵/۵۷ \pm ۱۳/۶۷$ ، پنج نفری برابر $۴۷/۲۸ \pm ۱۹/۶۸$ ، شش نفری برابر $۵۳/۰۰ \pm ۲/۳۴$ ، هفت نفری برابر $۶۳/۰۰ \pm ۰/۰۰$ و هشت نفری برابر $۶۳/۰۰ \pm ۰/۰۰$ بوده است. که مطابق آزمون لون تست مقدار $t=۲/۰۳$ با درجه آزادی $۱۳/۱۳$ و سطح معنی داری $P=۰/۰۶۳$ برای یک نفری، مقدار $t=۴/۰۷$ با درجه آزادی $۴۲/۴۳$ و سطح معنی داری $P=۰/۰۰۰$ برای دو نفری، مقدار $t=۴/۰۵$ با درجه آزادی $۳۲/۰۳$ و سطح معنی داری $P=۰/۰۰۰$ برای سه نفری و مقدار $t=۴/۳۶$ با درجه آزادی $۲۹/۴۴$ و سطح معنی داری $P=۰/۰۰۰$ برای چهار نفری، مقدار $t=۳/۰۵$ با درجه آزادی $۶/۵۲$ و سطح معنی داری $P=۰/۰۲۰$ برای پنج نفری، مقدار $t=۰/۷۵$ با درجه آزادی ۱ و سطح معنی داری $P=۰/۰۸۳$ برای شش نفری، مقدار $t=۳/۳$ با درجه آزادی $۱۴/۰۵$ و سطح معنی داری $P=۰/۰۷۵$ برای هفت نفری و مقدار $t=۲/۴۵$ با درجه آزادی $۷/۱۳$ و سطح معنی داری $P=۰/۲۲۲$ برای بعد خانوار هشت نفری می باشد. بنابراین فرض صفر در خصوص بعد خانوار دو، سه و چهار نفری رد و میزان احساس امنیت اجتماعی بیمه شدگان و بیمه نشدگان در ابعاد مذکور از تفاوت معنی داری برخوردار می باشد. ولی در بعد خانوار یک، پنج، شش، هفت و هشت نفری فرض صفر تایید و میزان احساس امنیت اجتماعی بیمه شدگان و بیمه نشدگان در این ابعاد خانواری تفاوت معنی داری ندارد. هم چنین در بررسی مقایسه میانگین میزان احساس امنیت اجتماعی در ابعاد مختلف آن، در بعد مالی خانوارهای هفت و هشت نفری، در بعد جانی برای بعد خانوار شش و هشت نفری و در بعد آبرویی برای خانوارهای شش، هفت و هشت نفری فرض صفر تایید و میزان احساس امنیت آبرویی بیمه شدگان و بیمه نشدگان در این ابعاد از تفاوت معنی داری برخوردار نمی باشد. در سایر موارد بررسی حاکی از وجود تفاوت معنی دار در میزان احساس امنیت مالی، جانی و آبرویی بیمه شدگان و بیمه نشدگان بر حسب بعد خانوار آن ها می باشد. فرضیه پنجم: بین میزان احساس امنیت اجتماعی بیمه شدگان و بیمه نشدگان بر حسب وضعیت تاهل آن ها تفاوت وجود دارد.

جدول شماره (۷): میزان احساس امنیت اجتماعی بیمه شدگان و بیمه نشدگان بر حسب وضعیت تاهل آن ها

متغیر	وضعیت تاهل	بیمه شده		بیمه نشده		t	درجه آزادی	سطح معنی داری
		میانگین	انحراف استاندارد	میانگین	انحراف استاندارد			
احساس امنیت اجتماعی	مجرد	۶۴/۲۶	۳/۲۶	۵۶/۷۷	۱۰/۹۲	۲	۸۸۶	۰/۰۷۷
	متاهل	۶۶/۸۴	۵/۶۶	۵۵/۱۵	۱۳/۸	۸/۱۳	۱۱۲/۶۹	۰/۰۰۰
	همسر وفات یافته	۶۵/۵	۵/۷۵	۵۸/۴۴	۱۳/۶۶	۱/۹	۲۵	۰/۰۶۸
	مطلقه	۶۶	۶/۷	۵۱	۲۰/۷۸	۱/۲۱	۲/۲۵	۰/۳۳۷

بر اساس اطلاعات جدول شماره (۷) ملاحظه می‌شود که میانگین میزان احساس امنیت اجتماعی بیمه‌شدگان مجرد برابر $۶۴/۲۶ \pm ۳/۲۶$ ، متأهل برابر $۶۶/۸۴ \pm ۵/۶۶$ ، همسر وفات‌یافته برابر $۶۵/۵ \pm ۵/۷۵$ و مطلقه برابر $۶۶/۰۰ \pm ۶/۷$ می‌باشد و در گروه بیمه‌نشده‌گان نیز مجرد برابر $۵۶/۷۷ \pm ۱۰/۹۲$ ، متأهل برابر $۵۵/۱۵ \pm ۱۳/۸$ ، همسر وفات‌یافته برابر $۵۸/۴۴ \pm ۱۳/۶۶$ و مطلقه برابر $۵۱/۰۰ \pm ۲۰/۷۸$ بوده است. که مطابق آزمون لون تست مقدار $t=۲$ با درجه آزادی $۸/۸۶$ و سطح معنی‌داری $P=۰/۰۷۷$ برای مجرد، مقدار $t=۸/۱۳$ با درجه آزادی $۱۱۲/۶۹$ و سطح معنی‌داری $P=۰/۰۰۰$ برای متأهل، مقدار $t=۱/۹$ با درجه آزادی $۲۵/۰۰$ و سطح معنی‌داری $P=۰/۰۶۸$ برای همسر وفات‌یافته و مقدار $t=۱/۲۱$ با درجه آزادی $۲/۲۵$ و سطح معنی‌داری $P=۰/۳۳۷$ برای مطلقه می‌باشد. بنابراین فرض صفر در خصوص متاهلین رد و میزان احساس امنیت اجتماعی بیمه‌شدگان و بیمه‌نشده‌گان متاهل از تفاوت معنی‌داری برخوردار می‌باشد. ولی میزان احساس امنیت اجتماعی بیمه‌شدگان و بیمه‌نشده‌گان در سایر وضعیت‌های تاهلی تفاوت معنی‌داری ندارد. هم‌چنین در بررسی مقایسه میانگین میزان احساس امنیت اجتماعی در ابعاد مختلف، در بعد مالی برای افراد مطلقه و در بعد آبرویی افراد مجرد و مطلقه فرض صفر تایید و میزان احساس امنیت آبرویی بیمه‌شدگان و بیمه‌نشده‌گان در این ابعاد از تفاوت معنی‌داری برخوردار نمی‌باشد. در سایر موارد بررسی حاکی از وجود تفاوت معنی‌دار در میزان احساس امنیت مالی، جانی و آبرویی بیمه‌شدگان و بیمه‌نشده‌گان برحسب وضعیت تاهل آن‌ها می‌باشد.

فرضیه ششم: بین میزان احساس امنیت اجتماعی بیمه‌شدگان و بیمه‌نشده‌گان تفاوت وجود دارد.

جدول شماره (۸): میزان احساس امنیت اجتماعی بیمه‌شدگان و بیمه‌نشده‌گان

متغیر	بیمه‌شده		بیمه‌نشده		t	درجه آزادی	سطح معنی‌داری
	میانگین	انحراف استاندارد	میانگین	انحراف استاندارد			
احساس امنیت اجتماعی	۶۶/۵۹	۵/۵۹	۵۵/۴۱	۱۳/۶۴	۸/۶۴	۱۳۷/۴۹	۰/۰۰۰

بر اساس اطلاعات جدول شماره (۸) ملاحظه می‌شود که میانگین میزان احساس امنیت اجتماعی بیمه‌شدگان برابر $۶۶/۵۹ \pm ۵/۵۹$ و در گروه بیمه‌نشده‌گان نیز این میانگین برابر $۵۵/۴۱ \pm ۱۳/۶۴$ بوده است. که مطابق آزمون لون تست مقدار $t=۸/۶۴$ با درجه آزادی $۱۳۷/۴۹$ و سطح معنی‌داری $P=۰/۰۰۰$ می‌باشد. بنابراین با رد فرض صفر، میزان احساس امنیت اجتماعی بیمه‌شدگان و بیمه‌نشده‌گان از تفاوت معنی‌داری برخوردار می‌باشد. هم‌چنین در بررسی مقایسه میانگین میزان احساس امنیت اجتماعی در ابعاد مختلف نتایج حاکی از وجود تفاوت معنی‌دار در میزان احساس امنیت مالی، جانی و آبرویی بیمه‌شدگان و بیمه‌نشده‌گان می‌باشد.

پیشنادهای پژوهشی و کاربردی

- پیشنهاد می‌گردد که تحقیقی با همین عنوان با لحاظ سایر عوامل و فاکتورهای موثر بر میزان احساس امنیت اجتماعی در ابعاد مختلف صورت پذیرد.
- پیشنهاد می‌گردد که تحقیقی با همین عنوان در جامعه آماری عشایر استان آذربایجان شرقی نیز صورت پذیرد.
- پیشنهاد می‌گردد که تحقیقی با همین عنوان در سطح شهرستان‌های ۲۱ گانه استان آذربایجان شرقی و مقایسه تطبیقی با یکدیگر صورت پذیرد.
- پیشنهاد می‌گردد که مستندسازی و ارائه الگوهای عملی از نتایج عضویت در بیمه اجتماعی برای افراد فاقد بیمه در جهت افزایش احساس امنیت اجتماعی ناشی از عضویت در بیمه اجتماعی با تاکید بر عوامل اعتمادساز برای عضویت در بیمه اجتماعی از طریق اطلاع‌رسانی و فرهنگ‌سازی جامع و ایجاد ارتباط با جامعه هدف با بهره‌گیری از روش‌های مختلفی چون ابزار رسانه‌ای و گفتگوی چهره به چهره با روستاییان و انعکاس نتایج عملی و ملموس عضویت بیمه‌شدگان در قالب ارائه آمار عملکردی جذب، مستمری‌بگیران اعم از بازنشستگی، از کارافتادگی و فوت در دستور کار قرارگیرد.
- پیشنهاد می‌گردد که اصلاح قوانین مرتبط با بیمه اجتماعی روستاییان در سطوح مختلف قانون‌گذاری و تصمیم‌گیری دولت و مجلس به ویژه رفع ابهام در برخی قوانین نظیر شفاف‌سازی شرایط و سن بازنشستگی و نحوه تولید و محاسبه سوابق بیمه‌ای برای تعیین میزان مستمری‌های پرداختی در دوران بازنشستگی، از کارافتادگی و یا فوت بیمه‌شدگان و اطلاع‌رسانی آن در راستای افزایش میزان احساس امنیت اجتماعی جامعه هدف و افزایش جذابیت برای عضویت بیمه‌شدگان در بیمه اجتماعی در دستور کار قرارگیرد.
- پیشنهاد می‌گردد که تقویت ساختار اجرایی صندوق‌های بیمه‌گر مرتبط با حوزه بیمه اجتماعی روستاییان به ویژه صندوق بیمه اجتماعی روستاییان و عشایر در حوزه‌های صف و ستاد و تقویت شبکه کارگزاران صندوق که در صف مقدم برای انجام امور بیمه‌ای و ترویج عضویت در بیمه اجتماعی برای افراد فاقد بیمه می‌باشند در دستور کار قرارگیرد.
- افزایش دامنه نظارت‌های عالی از سوی سازمان‌های ذیربط نظارتی نظیر مجلس شورای اسلامی، سازمان بازرسی کل کشور، استانداری‌ها، فرمانداری‌ها و ... به منظور تقویت حس اطمینان از سرمایه‌گذاری جامعه هدف به ویژه افراد فاقد بیمه اجتماعی برای دوره زمانی چندین ساله در صندوق بیمه اجتماعی روستاییان و عشایر که به همین منظور تشکیل ستادهایی در سطوح ملی، استانی و شهرستانی با عضویت دستگاه‌های نظارتی و اجرایی مرتبط و انعکاس مستمر اقدامات در راستای افزایش احساس امنیت اجتماعی جامعه هدف پیشنهاد می‌گردد.

منابع

- بیات، ب. (۱۳۸۸). **جامعه‌شناسی احساس امنیت**. تهران: نشر امیرکبیر. چاپ اول.
- پاتنام، ر. (۱۳۸۰). **دموکراسی و سنت‌های مدنی**. ترجمه: م. دلفروز، تهران: نشر غدیر.
- دفتر مطالعات زیربنایی مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی. (۱۳۹۲). **تحلیل نظام تامین اجتماعی کشاورزان، روستاییان و عشایر ایران، با تاکید بر بیمه اجتماعی**. کد موضوعی: ۲۵۰. شماره مسلسل: ۱۳۳۹۲.
- دوچ، م؛ و دیگری. (۱۳۷۴). **نظریه‌ها در روان‌شناسی اجتماعی**. ترجمه: م. کتبی. تهران: انتشارات دانشگاه تهران. چاپ اول.
- صالحی امیری، س؛ و دیگری. (۱۳۸۹). **مبانی نظری و راهبردی مدیریت ارتقای امنیت اجتماعی و فرهنگی در تهران**. **فصلنامه راهبرد**. سال بیستم، شماره ۵۹، صص ۷۶-۴۹.
- صندوق بیمه اجتماعی روستائیان و عشایر. (۱۳۹۲). **قابل دسترس در www.roostaa.ir**
- قدرتی، ح؛ و دیگری. (۱۳۹۱). **احساس امنیت اجتماعی و تعیین‌کننده‌های اجتماعی - اقتصادی آن (مطالعه موردی شهر سبزوار)**. **فصلنامه مطالعات امنیت اجتماعی**.
- گیدنز، آ. (۱۳۷۷). **پیامدهای مدرنیته**. ترجمه: م. ثلاثی. تهران: نشر مرکز.
- نویدنیاه، م. (۱۳۸۸). **امنیت اجتماعی**. تهران: نشر پژوهشکده مطالعات راهبردی. چاپ اول.
- نویدنیاه، م. (۱۳۸۲). **تاملی نظری در امنیت اجتماعی با تاکید بر گونه‌های امنیت**. **فصلنامه مطالعات راهبردی**. سال نهم، شماره اول، بهار ۱۳۸۵، شماره مسلسل ۳۱.
- نویدنیاه، م. (۱۳۸۲). **درآمدی بر امنیت اجتماعی**. **مجله مطالعات راهبردی**. شماره ۱۹.
- Newton, K. (2004). "Social Trust: Individual and Cross-national Approach." **Portuguese Journal of Social Science**. Vol. 3, No.1, P.p: 15-35.